

بررسی رابطه خلاقیت معلمان با علاقه دانش آموزان به تداوم آموزش مجازی با نقش میانجی محیط خانواده

ریحانه پورمرادی^۱، جواد کاووسیان^{۲*}، مهدی عرب زاده^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، روانشناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. ایمیل: reyhane1374basi@gmail.com

۲- استادیار، گروه روانشناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. ایمیل: j_kavousian@yahoo.com

۳- استادیار، گروه روانشناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. ایمیل: mehdi_arabzadeh@hotmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه خلاقیت معلمان با علاقه دانش آموزان به تداوم آموزش مجازی با نقش میانجی محیط خانواده بود. این پژوهش از لحاظ هدف جزء پژوهش‌های کاربردی و از لحاظ روش از نوع مطالعات همبستگی است. جامعه پژوهش را کلیه دانش آموزان و معلمان مدارس چالوس در سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰ تشکیل دادند که از بین آن‌ها به صورت در دسترس ۶۰ نفر معلم و ۲۴۰ نفر دانش آموز به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار این پژوهش شامل پرسشنامه خلاقیت رندسیپ (۱۹۷۹)، پرسشنامه علاقه به تداوم یادگیری الکترونیکی بتاچرجی و همکاران (۲۰۰۶) و محیط خانواده ثنائی (۱۳۸۷) بود. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از مدل سازی معادلات ساختاری و به وسیله نرم افزار SPSS 24 و LISREL 8.8 تحلیل گردید. نتایج به دست آمده نشان داد خلاقیت معلمان و محیط خانواده بر علاقه دانش آموزان به تداوم یادگیری مجازی تأثیر مستقیم و معنی‌دار دارند ($p < 0.05$). نتایج مربوط به شاخص‌های برازش مدل نیز نشان داد که محیط خانواده می‌تواند میانجی روابط بین خلاقیت معلمان و علاقه دانش آموزان به تداوم یادگیری مجازی باشد ($p < 0.05$). این نتایج نشان داد علاقه دانش آموزان به تداوم آموزش مجازی تا حد زیادی توسط خلاقیت معلمان و محیط زندگی و خانوادگی او تعیین می‌شود. بنابراین ارتباط اطمینان بخش خانواده‌ها در رشد هدف‌های آموزشی فرزند، نقش مهمی ایفا می‌کند. همچنین ارائه روش‌های مبتکرانه و خلاقانه معلم در امر تدریس، یادگیری دانش آموزان را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

کلمات کلیدی: خلاقیت، علاقه، آموزش مجازی، محیط خانواده

Investigating the Relationship between Teachers' Creativity and Virtual Continuance Intention of Students with the Mediating Role of Education the Family Environment

Reyhane Pourmoradi¹, Javad Kavousian^{2*}, Mehdi Arabzadeh³

1- M.Sc. Student, Department Educational Psychology, Kharazmi University of Tehran, Iran. reyhane1374basi@gmail.com

2- *Assistant Professor, Department Educational Psychology, Kharazmi University of Tehran, Iran. Email: j_kavousian@yahoo.com

۳- Assistant Professor, Department Educational Psychology, Kharazmi University of Tehran, Iran. Email: mehdi_arabzadeh@hotmail.com

Abstract

continuance intention of students The aim of this study was to investigate the relationship between teachers' creativity and virtual education with the mediating role of the family environment. The present research is an applied one in terms of purpose and a correlational study in terms of method. The research population consisted of all students and teachers of Chalus schools during the academic year 2021-2022 which among them, 60 teachers and 240 students were selected as a sample. The tools of this research included the Rendsip's Creativity Questionnaire (1979), the E-Learning continuance intention Questionnaire of Bhattacherjee et al. (2006), and the Family Environment Questionnaire of Sanaei. The collected data were analyzed using structural equation modeling, SPSS 24, and LISREL 8.8 software. The results showed that teachers' creativity and family environment have a direct and significant effect on virtual education continuance intention of students ($p < 0.05$). The results of model fit indices also showed that the family environment can mediate the relationship between teachers' creativity and virtual education continuance intention of students ($p < 0.05$). These results showed that virtual education continuance intention of students is largely determined by the creativity of teachers and their living and family environment. Therefore, the reassuring communication of families plays an important role in the development of the child's educational goals. Also, presenting innovative and creative methods of teacher in training affects students' learning.

Keywords: Creativity, Intention, Virtual Education, Family Environment

۱- مقدمه

دانش‌آموزان نقش مهمی در کسب اهداف یادگیری دارد. تنفر (نداشتن علاقه) نسبت به آموزش، برای درک مطالب و یادگیری یادگیرنده مضر است. درحالی‌که، علاقه دانش‌آموزان در آموزش می‌تواند کاتالیزوری مهم در یادگیری باشد. فعالیت‌های یادگیری بیانگر علاقه دانش‌آموزان به یادگیری است (وانگ و توتیوات، بوراپ‌پادجا، تانتون‌تراکول^۵، ۲۰۲۰). یک معلم خلاق از شیوه‌های تخیلی برای جذاب، جالب، هیجان‌انگیز و موثرتر ساختن یادگیری استفاده خواهد کرد. جان دیویی بر این عقیده بود که شاید هنر خلاقیت مهم‌ترین و اولین بعد یادگیری و تدریس باشد (نایاک، کانت، آنجالی^۶، ۲۰۲۰). خلاقیت معلمان می‌تواند تاثیر گرفته از عواملی مانند خود توانایی خلاقانه عامل درونی‌سازی هدف برای عمل آموزشی و پداگوژیک، احساسات مثبت و جایگاه اجتماعی حمایت‌گرا باشد (ماجانجا^۷، ۲۰۲۰). از جمله عوامل تاثیرگذار زیاد آموزش مجازی در یادگیری، خلاقیت اساتید در به‌کارگیری روش‌های مناسب آموزشی همراستا با فضای مجازی است (چم‌آسمانی و احتشام، ۱۴۰۰). خلاقیت و سواد معلمان در آموزش مجازی می‌تواند بر انگیزه پیشرفت تحصیلی و علاقه به یادگیری در آموزش مجازی تأثیر مثبت داشته باشد (جمال‌زهی و کلکی، ۱۴۰۰؛ عابدینیان، احمدی‌پور و سعیدی، ۱۳۹۹). نبود روش‌های خلاقانه تأثیر منفی در روند یادگیری دانش‌آموزان در طول آموزش مجازی دارد (قربان‌پور، ۱۴۰۰). مالزان، محمد، ریشا، کاسیم، عثمان^۸ و همکاران (۲۰۲۱) بیان نمودند که مربیان باید خود را با راهبردهای جدید و خلاقانه سازگار کنند تا دانش‌آموزان را در طول آموزش و یادگیری از طریق آموزش آنلاین ترغیب و درگیر نمایند. بهبود پیشرفت یادگیری و ایجاد انگیزه و علاقه در دانش‌آموزان در گرو خلاقیت معلمان است (نورحیاتی، انگکارینی و تانامال^۹، ۲۰۲۱؛ ایدا و مکسام^{۱۰}، ۲۰۲۱). از سویی، اعضای خانواده که عاشق یادگیری و خواندن هستند، پشتیبانی مثبتی و استانداردهای برتری را برای رشد علاقمندی یادگیری کودکان فراهم می‌کنند تا علاقه بیشتری به یادگیری داشته باشند (مهتا و وانگ^{۱۱}، ۲۰۲۰).

از جمله عوامل موفقیت دانش‌آموزان در این مرحله از زندگی محیط خانواده^{۱۲} است. ساختار خانواده مانند تحصیلات والدین، تعداد افراد، تک‌والد بودن، وضعیت اقتصادی-اجتماعی، نژاد و جنسیت و فرآیند خانواده شامل تعاملات بین شخصی اعضا و جو کلی حاکم بر خانواده بر شخصیت، رشد ذهنی و عقلانی فرزندان تأثیر می‌گذارد. محیط خانواده یک عامل بیرونی است که تأثیر زیادی در علاقه دانش‌آموزان به یادگیری دارد. یک محیط خانوادگی که موفقیت بالایی در یادگیری به‌عنوان معیار تعالی برای کودکان می‌طلبد، موجبات اشتیاق و تشویق افراد را برای دستیابی به این موازین تعالی فراهم می‌کند. از طرفی خانواده در کنار رفع احتیاجات جسمانی، روانی و انتقال منزلت‌های اجتماعی، در مسئولیت تربیتی و آموزشی فرزندان، نقش بسیار اثرگذاری دارد (ویدیاواتی^{۱۳} و عثمان، ۲۰۲۰). خانواده و محیط خانواده باید بتوانند به‌عنوان همیاری برای معلمان در محیط خانه، شرایط و فضایی نظارتی و حمایتی نسبت به دانش‌آموزان در امر آموزش فراهم کنند و در آموزش و یادگیری راهبردهای یادگیری خودتنظیمی، جهت بهبود آموزش و

در قرن‌های اخیر توسعه فن‌آوری ارتباطات و اطلاعات، تغییرات شگرفی را در سازمان‌های آموزشی جهان به‌وجود آورده است و زمینه تجلی دانشگاه‌ها و نهادهایی با سازمان‌های جدید یادگیری و یاددهی را تهیه نموده است. اشتراک دانش به وسیله فناوری ارتباطات و اطلاعات می‌تواند ثروت جامعی را برای ملت‌ها در شکل آموزش بهتر، سلامت پایدار، احساس اجتماعی و ارتقای کیفیت زندگی به همراه آورد (زارعی و شیر، ۱۳۹۹). باتوجه به تحولات سریعی که در فضای اطراف در حال شکل‌گیری است، اجرای سیستم‌های مجازی با هدف دادن خدمات و فناوری‌های جدید در حیطه تدریس و یادگیری به‌صورت یک نیاز اساسی بیان شده است (تمدن و اسعدی، ۱۳۹۹). آموزش مجازی^۱ مجموعه فعالیت‌های آموزشی است که با یاری وسیله‌های الکترونیکی مانند صوتی، تصویری، شبکه‌ای و رایانه‌ای صورت می‌گیرد و یادگیری هوشمند و فعالی است که با توجه به تغییر در آموزش در گسترش و پایدار ساختن فرهنگی فناوری ارتباطات و اطلاعات نقش مهمی خواهد داشت. همچنین، از جمله روش‌های جدید و کارآمد برای گسترش آموزش و ایجاد امکان یادگیری برای همه فراگیران در هر مکان و زمان، استفاده از امکانات و فواید شبکه اینترنت و آموزش الکترونیکی است. با کاربرد آموزش‌های الکترونیکی حدود ۳۰ درصد یادگیری بیشتر می‌گردد، ۴۰ درصد وقت کمتری مصرف می‌شود و حدود ۳۰ درصد مخارج کاهش می‌یابد (نابت‌قدمین، ۱۳۹۹). افرادی که توانمندی علاقه به آموزش الکترونیکی را دارند با یادگرفتن دانش یا مهارت‌های تازه و یا با اضافه کردن به تجربه یا مهارت‌های موجود برانگیخته می‌شوند. آن‌ها وقتی چیز تازه‌ای فرا می‌گیرند، حس خوبی دارند. هرچند علاقه به آموزش الکترونیکی به صورت جهانی با اهمیت شمرده می‌شود، روشی که این توانایی ظاهر می‌شود یا موقعیتی که آن را پرورش می‌دهد امکان دارد در میان فرهنگ‌ها تفاوت داشته باشد (نیکوئی‌ها، صدقی و بابایی، ۱۳۹۴). علاقه به آموزش و یادگیری را می‌توان در ۴ عامل شناسایی کرد؛ سهولت استفاده، سودمندی استفاده، کیفیت اطلاعات آموزشی و کیفیت تعامل با معلم. هرچقدر این ابعاد از منظر فراگیران بهتر عمل کند نه‌تنها رضایت از یادگیری الکترونیکی افزایش می‌یابد، بلکه انگیزه استفاده از فناوری‌های ارتباطی در حوزه آموزش نیز ارتقاء می‌یابد (آدنکان^۲، ۲۰۱۶). در واقع، استفاده از شیوه‌های آموزش مجازی موجب افزایش یادگیری در حیطه شناختی می‌شود و به‌کار بردن آموزش مجازی باتوجه به رشد علوم، از ضروریات است (طاهری، عباسی، محمدی، محمدیگی، جوکار و همکاران، ۱۳۹۶). در زمینه علاقه دانش‌آموزان به آموزش مجازی و یادگیری مطالب درسی، خلاقیت^۳ معلمان در این نوع آموزش می‌تواند نقش مهمی داشته باشد.

خلاقیت در یادگیری بیشتر به‌عنوان یک مهارت ضروری برای موفقیت در قرن ۲۱ بیان می‌گردد. خلاقیت یک توانایی همگانی است که متاثر از عوامل متعدد شخصیتی، فردی و عوامل اجتماعی می‌باشد. هر چند توانایی تفکر خلاق به صورت بالقوه و به‌طور فطری در انسان به‌ودیعیه نهاده شده، اما تجلی آن مستلزم پرورش است (ابوماندور^۴، ۲۰۲۰). معلمان خلاق با ایجاد علاقه و انگیزه باعث رغبت بیشتر دانش‌آموزان به یادگیری در فضای مجازی می‌شوند و پیشرفت تحصیلی مناسبی را ایجاد می‌کنند. علاقه به یادگیری در

5. Wongwuttawat, Buraphadeja, Tantontrakul

6. Nayak, Kant, Anjali

7. Majanja

8. Mazlan, Mohamad, Reesha, Kassim, Othman

9. Nurhayati, Angkarini & Tanamal

10. Ida & Maksum

11. Mehta and Wang

12. Family Environment

13. Widyawati

1. Virtual Education

2. Adenekan

3. Creativity

4. Abumandour

با دسترسی به معلمان و دانش آموزان مدارس در دسترس شهرستان چالوس و کسب رضایت از آن‌ها پرسشنامه های الکترونیکی را به همراه کدگذاری، تکمیل کرده است. همچنین از معلمان درخواست کرده که پرسشنامه ها را برای دانش آموزان مرتبط با خودشان ارسال کنند تا دانش آموزان مربوطه نیز پرسشنامه ها را تکمیل کنند. همچنین به همه شرکت کنندگان در پژوهش اطمینان لازم داده شد که اطلاعات آن‌ها و پاسخ‌هایشان کاملاً محرمانه خواهد ماند. ملاک ورد در پژوهش حاضر عبارتند از: مقطع تحصیلی (دوره متوسطه اول)، فقدان بیماری جسمی مزمن و رضایت داوطلبانه دانش‌آموز، معلمان دوره متوسطه اول. معلمان در حال تدریس، دانش آموزان دختر و پسر، معلمان آقا و خانم. هر یکی از افراد در صورت انصراف از پژوهش خارج میگردید.

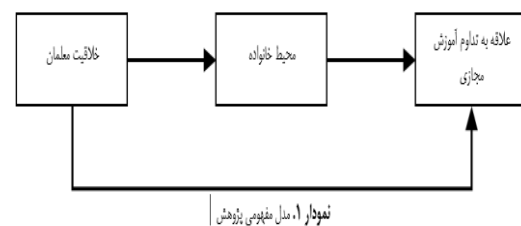
ابزارهای پژوهش

پرسشنامه خلاقیت: برای سنجش خلاقیت از پرسشنامه استاندارد شده رندسیپ استفاده شده است که شامل ۳۰ سوال در طیف لیکرت می باشد. این پرسشنامه در سال ۱۹۷۹ به وسیله رندسیپ تدوین گردیده و توسط مقیمی (۱۳۸۰) ترجمه شده است. این پرسشنامه با هدف سنجش میزان خلاقیت معلمان در مدارس برای رسیدن به یک ملاکی که بتواند سطح بیشتری از ویژگی های خلاق بودن را تحت بررسی خود قرار دهد، مورد استفاده قرار گرفته است. نمره گذاری پرسشنامه بصورت طیف لیکرت ۵ نقطه ای می باشد که برای گزینه های خیلی کم، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد، به ترتیب امتیازات ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ در نظر گرفته می شود. اعتبار یا روایی با این مسئله سروکار دارد که یک ابزار اندازه گیری تا چه حد چیزی را اندازه می گیرد که ما فکر می کنیم. برای این هدف پرسشنامه ها در اختیار چند صاحب نظر قرار گرفت تا دیدگاهشان را درمورد پرسشنامه ها بیان کنند. برای بررسی پایایی این پرسشنامه ها، ۳۰ نفر از معلمان به صورت تصادفی انتخاب شده و از میان آن ها پایایی مورد شناسایی قرار گرفته است. پرسشنامه خلاقیت دارای ضریب آلفای ۰/۸۷ بوده است. این ضریب نشان می دهد که پرسشنامه خلاقیت دارای قابلیت اعتماد بالایی می باشد. پایایی پرسشنامه در پژوهش جهانیان و حدادی (۱۳۹۴) با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۸ بدست آمده است. قهرمان تبریزی و همکاران (۱۳۸۴) طی یک مطالعه مقدماتی برای آزمون روایی آن از ضریب بازآزمایی استفاده کرده اند که ۰/۹۲ به دست آمده است. و برای ضریب پایایی آن از ضریب آلفای کرونباخ استفاده کرده اند که ۰/۷۲ بدست آورده اند. در پژوهش حاضر پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۲ بدست آمد.

پرسشنامه علاقه به تداوم آموزش مجازی: این پرسشنامه برگرفته از تحقیق بتاچرجی و متییسون (روکا و همکاران، ۲۰۰۶) و شامل ۳ گویه می باشد. پاسخدهی به سوالات بر مبنای مقیاس لیکرت هفت درجه ای است که طیفی از کاملاً مخالف (گزینه ۱) تا کاملاً موافق (گزینه ۷) را در بر دارد. پایایی پرسشنامه توسط روکا و همکاران (۲۰۰۶) با استفاده از آلفای کرونباخ، ۰/۹۵ گزارش شده است و روایی ملاکی گزارش شده، ۰/۸۸ می باشد. در نسخه فارسی ۳ گویه دیگر نیز اضافه شد که در مجموع به ۶ گویه رسید. برای احراز پایایی و روایی، در ابتدا پرسشنامه ترجمه شد و پس از این که نسخه ترجمه شده از لحاظ ترجمه و روایی مورد تأیید سه نفر از کارشناسان قرار گرفت، برای بدست آوردن پایایی اولیه در اختیار ۵۰ نفر از اعضای جامعه نهایی قرار داده شد. پایایی این پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ در مرحله مقدماتی ۰/۹۳ و در اجرای نهایی ۰/۶۸ بدست آمد. همچنین برای تأیید روایی آزمون از تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد که شاخص های

یادگیری فرزندان خود تلاش نمایند (کریمی فرد، ۱۴۰۰). محیط خانواده می تواند بر علاقه دانش آموزان به آموزش اثر مثبت داشته باشد (آردیانتو^۱، ۲۰۲۱). اگر خانواده‌ها از طریق ایجاد انگیزه و راهنمایی در درک موضوعات مدرسه از فرزندان خود برای یادگیری حمایت کنند، نتایج یادگیری آن‌ها بهبود خواهد یافت و به ادامه یادگیری علاقه مند می شوند (عثمان^۲، ۲۰۲۱). نورحیاتی، پراجانتی و روسداری^۳ (۲۰۲۱) بیان داشتند که محیط خانواده و جهت گیری آینده اثر مثبت معناداری بر انگیزه یادگیری دارد. از طرفی، محیط خانواده به وسیله انگیزه یادگیری بر علاقه به ادامه تحصیل تاثیرگذار است و انگیزه یادگیری نیز اثر مثبتی بر علاقه به تحصیل دارد.

در شرایط اپیدمی کووید ۱۹، مشکل جدی برای بهداشت عمومی، سلامت افراد و جوامع ایجاد شد. با تعطیل شدن مدارس، عدم اجازه حضور فراگیران در مدارس، نیاز به خودمراقبتی، خودکنترلی افراد و عدم کشف روش خاص برای درمان این بیماری تاکنون، آموزش از راه نه تنها به عنوان یک آموزش مکمل از اعتبار ساقط شد، بلکه به عنوان تنها راه ممکن برای آموزش تبدیل شد که ضرورت استفاده از آموزش مجازی در کشورها از جمله ایران را به وضوح آشکار می کند. بررسی این موضوع ضروری است که آیا آموزش مجازی و از راه دور امکان‌ها، پتانسیل‌ها و مطلوبیت‌های آموزش مستقیم را دارا می باشد و فاکتورها و عواملی که ممکن است مطلوبیت آن را ارتقاء دهند چه متغیرهایی می باشند. لذا متغیرهایی نظیر محیط خانواده و خلاقیت معلمان به عنوان دو فاکتور مهم در کیفیت بخشی به آموزش مورد توجه قرار می گیرند و متناسب با این مسئله، این دو فاکتور در بحث آموزش مجازی هم مورد توجه می باشند. پژوهش حاضر سعی دارد علاوه بر پرداختن به مسئله روز جامعه در حوزه آموزش (آموزش مجازی)، این متغیرهای مهم و تاثیرگذار در این حوزه را مورد سنجش و مطالعه قرار دهد و در این راستا راهگشا و مفید باشد. لذا، هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی رابطه خلاقیت معلمان در زمینه آموزش مجازی با علاقه دانش آموزان به تداوم آموزش مجازی با توجه به نقش میانجی محیط خانواده بود.

نمودار ۱. مدل مفهومی پژوهش

۲- روش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف بنیادی، بر اساس ماهیت و روش، یک پژوهش توصیفی-پیمایشی از نوع همبستگی از نوع مدل معادلات ساختاری می باشد. جامعه آماری این پژوهش دانش آموزان و معلمان هستند که در سال تحصیلی ۹۹-۱۴۰۰ در مدارس شهرستان چالوس در مقطع تحصیلی متوسطه اول مشغول به تحصیل و تدریس بودند. تعداد ۶۰ معلم و ۲۴۰ نفر از دانش آموزان آنان به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. به علت محدودیت در دوران کرونا پرسشنامه‌ها به صورت الکترونیکی توسط معلمان و دانش آموزان تکمیل شد. روش اجرای پژوهش بدین صورت بود که محقق

1. Ardiyanto

2. Usman

3. Nurhayati, Prajanti & Rusdarti

مجرد و ۷۱/۷ درصد (۴۳ نفر) متأهل، ۴۳/۳ درصد (۲۶ نفر) دارای تحصیلات لیسانس، ۴۶/۷ درصد (۲۸ نفر) فوق لیسانس و ۱۰ درصد (۶ نفر) دکتری و ۳۸/۳ درصد (۲۳ نفر) دارای سابقه خدمت ۱ تا ۵ سال، ۳۶/۷ درصد (۲۲ نفر) ۵ تا ۱۰ سال، ۱۵ درصد (۹ نفر) ۱۰ تا ۱۵ سال، ۱/۷ درصد (۱ نفر) ۱۵ تا ۲۰ سال و ۸/۳ درصد (۵ نفر) دارای سابقه خدمت ۲۰ سال و بالاتر بودند. همچنین از بین دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش ۳۱/۷ درصد (۷۶ نفر) ۱۳ سال، ۳۵ درصد (۸۴ نفر) ۱۴ سال و ۳۳/۳ درصد (۸۰ نفر) ۱۵ سال، ۵۱/۷ درصد (۱۲۴ نفر) دختر و ۴۸/۳ درصد (۱۱۶ نفر) پسر و ۳۲/۹ درصد (۷۹ نفر) پایه هفتم، ۳۵/۸ درصد (۸۶ نفر) پایه هشتم و ۳۱/۳ درصد (۷۵ نفر) پایه نهم بودند.

جدول ۱. آمارهای توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرها	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
معلم	۹۴	۱۴۱	۱۲۳/۱۰	۱۳/۴۵	-۰/۳۹	-۰/۵۳
علاقه دانش آموزان به تداوم آموزش مجازی محیط خانواده	۱۲	۳۹	۲۸/۷۳	۶/۹۹	-۰/۷۵	-۰/۵۷
معلم	۱۰۳	۱۴۹	۱۲۴/۶۳	۷	۰/۵۴	۱/۳۴

در جدول ۱، میانگین و انحراف معیار متغیرهای خلاقیت، علاقه دانش آموزان به تداوم آموزش مجازی و محیط خانواده ارائه گردیده است. با توجه به نتایج بدست آمده مقدار چولگی مشاهده شده برای متغیرهای پژوهش در بازه (۲، ۲-) قرار دارد؛ یعنی از لحاظ کجی متغیرهای خلاقیت، علاقه دانش آموزان به تداوم آموزش مجازی و محیط خانواده نرمال بوده و توزیع آن متقارن است. همچنین مقدار کشیدگی آن‌ها نیز در بازه (۲، ۲-) قرار دارد؛ این نشان می‌دهد توزیع متغیرهای پژوهش از کشیدگی نرمال برخوردار است.

جدول ۲. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	علاقه دانش آموزان به تداوم آموزش مجازی	خلاقیت معلمان	محیط خانواده
علاقه دانش آموزان به تداوم آموزش مجازی	۱		
خلاقیت معلمان	۰/۷۰**	۱	
محیط خانواده	۰/۴۰**	۰/۴۳**	۱

با توجه به نتایج ماتریس همبستگی بین علاقه دانش آموزان به تداوم آموزش مجازی با خلاقیت معلمان ($r=0/70$; $P<0/01$) و محیط خانواده ($r=0/40$; $P<0/01$) در سطح ۹۹ درصد ارتباط مثبت و معنی‌دار وجود دارد همچنین بین خلاقیت با محیط خانواده ($r=0/43$; $P<0/01$) در سطح ۹۹ درصد ارتباط مثبت و معنی‌دار برقرار است.

در این قسمت از پژوهش پیش فرض‌های لازم جهت اجرای معادلات ساختاری ارائه گردیده است. ۱- در پژوهش حاضر جهت بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش از آزمون چولگی-کشیدگی استفاده شد که با توجه به نتایج جدول ۱، چون مقدار چولگی و کشیدگی متغیرهای پژوهش در بازه (۲، ۲-) قرار دارند توزیع متغیرهای پژوهش نرمال می‌باشند. ۲- متغیرهای پژوهش به صورت کمی و از طریق پرسشنامه جمع‌آوری گردیده است. ۳- در پژوهش حاضر برای هر متغیر مکنون بیشتر از ۲۰ نمونه مورد آزمون قرار گرفتند. ۴- بین متغیرهای خلاقیت معلمان با علاقه دانش آموزان به تداوم آموزش مجازی و محیط خانواده رابطه خطی برقرار بود. ۵- بر اساس نتایج ماتریس همبستگی و مقدار شاخص VIF (۱/۲۲) بین حداقل دو متغیر پیش

برازش حاصل از اجرای تحلیل عاملی تاییدی اعتبار مناسب ابزار را نشان می‌دهد. با استفاده از شاخصهای برازش و روایی، مقیاس تداوم یادگیری الکترونیکی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد شاخص‌های دو بخش بر درجه آزادی ۱/۰۷ بدست آمده است که کمتر از ۳ می‌باشد و ریشه خطای میانگین مجذورات تقریباً ۰/۱۸ است. بنابراین می‌توان گفت که مدل برازش داشته و تایید می‌شود. در پژوهش حاضر پایایی با استفاده آلفای کرونباخ ۰/۷۱ بدست آمد.

پرسشنامه محیط خانواده ثنایی: پرسشنامه جو خانوادگی یک ابزار ۴۰ سوالی است که برای سنجش ادراک و استنباط شخص از میزان سلامت خانواده اصلی اش ابداع شده است. مقیاس خانواده اصلی (پرسشنامه جو خانوادگی) بر استقلال و صمیمیت به عنوان دو مفهوم کلیدی در حیات یک خانواده سالم توجه دارد. در این الگو، خانواده سالم به اعضای خود استقلال می‌دهد و این استقلال با اصرار بر صراحت بیان (سوال‌های مثبت ۲۴ و ۳۴، و سوال‌های منفی ۹ و ۱۶)، مسئولیت (سوال‌های مثبت ۱۵ و ۱۹، سوال‌های منفی ۴ و ۲۸)، باز بودن با دیگران (سوال‌های مثبت ۶ و ۱۴ و سوال‌های منفی ۲۳ و ۳۷) بوجود می‌آید. خانواده سالم، خانواده ای محسوب می‌شود که در فضای خانواده روابط صمیم ایجاد می‌کند و این کار را با بیان انواع احساس‌ها (سوال‌های مثبت ۱ و ۱۲، سوال‌های منفی ۳۲ و ۲۹)، ایجاد یک محیط گرم در خانه، یعنی روحیه و حال و هوا (سوال‌های مثبت ۲۹ و ۴۰، سوال‌های منفی ۲ و ۲۲)، حل تعارضها بدون ایجاد استرس غیرلازم (سوال‌های مثبت ۲۷ و ۳۱، سوال‌های منفی ۷ و ۱۳)، ایجاد حساسیت نسبت به هم‌فهمی (سوال‌های مثبت ۲۷ و ۳۱، سوال‌های منفی ۱۷ و ۳۰)، و ایجاد اعتماد به انسان‌ها بر اساس نیکی نهاد آدمی (سوال‌های مثبت ۳ و ۸، سوال‌های منفی ۲۶ و ۳۳). سالم‌ترین پاسخ هر سوال (سوال‌های مثبت فوق‌الذکر) نمره ۵ و دور از سلامتی‌ترین پاسخها (سوال‌های منفی فوق‌الذکر) نمره ۱ دریافت می‌کنند. نمره کل یا جمع نمرات کل سوالها حداقل ۴۰ و حداکثر ۲۰۰ می‌شود که نمره بالاتر بیانگر استنباط از سلامتی بیشتر خانواده است. بر اساس گزارش ثنایی و همکاران (۱۳۸۷) مقیاس خانواده اصلی با آلفای ۰/۷۵ و آلفای استاندارد شده سوال ۰/۹۷ از همسانی درونی خوبی برخوردار است. این مقیاس با همبستگی بازآزمایی دو هفته‌ای، در بعد استقلال از ۰/۳۹ تا ۰/۸۸ و میان ۰/۷۷، و در بعد صمیمیت از ۰/۴۶ تا ۰/۸۷ و میان ۰/۷۳ از یک پایایی عالی برخوردار است. در پژوهش حاضر پایایی با استفاده آلفای کرونباخ ۰/۸۷ بدست آمد.

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی، برای مقایسه ویژگی‌های جمعیت شناختی از درصد فراوانی و همچنین میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی استفاده شد. در خصوص آمار استنباطی نیز باهدف آزمون فرضیه‌های پژوهش از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده گردید و با استفاده از نرم افزارهای LISREL ۸.۸ و SPSS ۲۴ تجزیه و تحلیل شدند.

۳- نتایج

پژوهش حاضر شامل ۶۰ نفر از معلمان با میانگین سنی (انحراف معیار) ۳۲/۱۳ (۴/۲۳) سال در بازه سنی ۲۶ تا ۴۱ سال و ۲۴۰ دانش آموز با میانگین سنی (انحراف معیار) ۱۴/۰۲ (۰/۸۱) سال که در بازه سنی ۱۳ تا ۱۵ سال بودند. از میان معلمان شرکت‌کنندگان در پژوهش ۳۳/۳ درصد (۲۰ نفر) در بازه سنی ۲۵ تا ۳۰ سال، ۳۸/۳ درصد (۲۳ نفر) ۳۰ تا ۳۵ سال، ۲۱/۷ درصد (۱۳ نفر) ۳۵ تا ۴۰ سال و ۶/۷ درصد (۴ نفر) ۴۰ سال و بالاتر، ۵۱/۷ درصد (۳۱ نفر) زن و ۴۸/۳ درصد (۲۹ نفر) مرد، ۳/۲۸ درصد (۱۷ نفر)

با توجه به نتایج، بدست آمده (جدول ۳) می‌توان گفت که مدل پژوهش از نظر شاخص‌های معنی‌داری و برازش مورد تأیید است.

بر اساس جدول ۴ اثر مستقیم متغیرهای خلاقیت معلمان بر علاقه دانش‌آموزان به تداوم آموزش مجازی و محیط خانواده مثبت معنادار است. همچنین اثر مستقیم متغیر محیط خانواده بر علاقه دانش‌آموزان به تداوم آموزش مجازی مثبت معنادار می‌باشد.

جهت بررسی اثر غیرمستقیم متغیر خلاقیت معلمان بر علاقه دانش‌آموزان به تداوم آموزش مجازی با میانجی‌گری محیط خانواده از آزمون تست سوبل و برای تعیین شدت اثر غیرمستقیم از طریق میانجی از آماره‌ای به نام VAF^1 استفاده شده است. که نتایج آن در جدول ۵ ارائه گردیده است.

جدول ۵. نتایج تحلیل اثرات غیر مستقیم متغیر خلاقیت معلمان بر علاقه دانش‌آموزان به تداوم آموزش مجازی با میانجی‌گری محیط خانواده

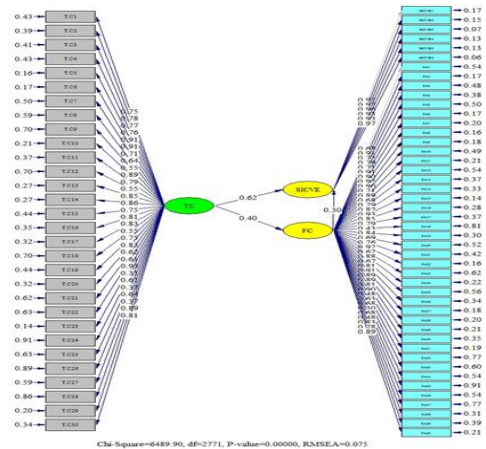
فرضیه پژوهش	T-sobol	ضریب مسیر استاندارد	آماره VAF	نتیجه آزمون
محیط خانواده ← خلاقیت معلمان	۲/۸۹	۰/۱۲	۰/۱۶	تأیید

مجموع نتایج نشان می‌دهد که آماره T-sobel برای نقش میانجی محیط خانواده در خلاقیت با علاقه دانش‌آموزان به تداوم آموزش مجازی معنی‌دار است، چون خارج از بازه $(-۱/۹۶ \& ۱/۹۶)$ است و لذا میانجی‌گری محیط خانواده پذیرفته می‌شود. با توجه به میزان بدست آمده برای آماره VAF مشاهده می‌شود که ۱۶ درصد از تأثیر خلاقیت معلمان بر علاقه دانش‌آموزان به تداوم آموزش مجازی از طریق محیط خانواده می‌تواند تبیین گردد.

۴- نتیجه‌گیری

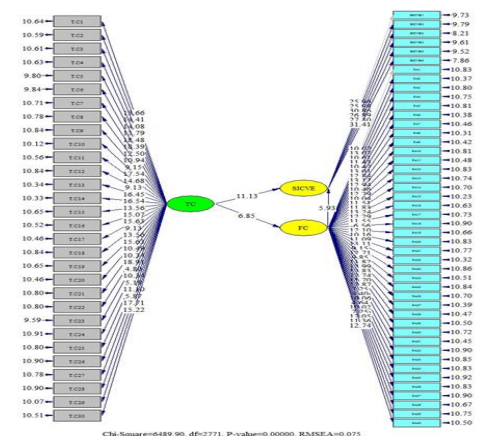
هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی رابطه خلاقیت معلمان در زمینه آموزش مجازی با علاقه دانش‌آموزان به تداوم آموزش مجازی با توجه به نقش میانجی محیط خانواده بود. یافته‌های پژوهش نشان داد که خلاقیت معلمان بر علاقه دانش‌آموزان به تداوم یادگیری مجازی تأثیر مستقیم دارد و میزان این تأثیر نیز برابر با ۰/۶۲ است. یافته حاضر با نتایج پژوهشگرانی همچون چم‌آسمانی و احتشام (۱۴۰۰)، جمال‌زهی و کلکی (۱۴۰۰)، عابدینیان و همکاران (۱۳۹۹)، قربان‌پور (۱۳۹۹)، مازلان و همکاران (۲۰۲۱)، نورحیاتی و همکاران (۲۰۲۱)، ایدا و مکسام (۲۰۲۱) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت، آماده‌سازی دانش‌آموزان برای تغییرات جدید، از مهم‌ترین وظایف معلمان است و زمانی محقق می‌شود که برای آموزش دانش‌آموزان از روش‌هایی که موجب تقویت یادگیری دانش‌آموزان می‌شود، استفاده گردد. احتمالاً مطالبی که از طریق شیوه‌های سنتی به دانش‌آموزان عرضه می‌شوند پایایی چندانی ندارند و بعد از مدت زمانی از بین می‌روند، اما اگر از عوامل شکوفایی خلاقیت استفاده شود، یادگیری پایاتر و عمیق صورت خواهد گرفت (صیف و حیدری، ۱۳۹۷). معلمان خلاق، طرح‌هایی را متناسب با نیازهای خاص برنامه درسی خود، ابداع کرده و سنجش می‌کنند (سولاسمس و همکاران، ۲۰۲۱). اگر معلم با ایده خلاق و مجهز به تکنیک و ابزارهای خلاقیتی، قدم به محیط آموزش گذارد، به‌طور طبیعی دانش‌آموزانی خلاق، توانمند و دارای اندیشه‌های نو برای مواجهه خردمندانه با زندگی و حل مسائل دنیای بشری به اجتماع تحویل خواهد داد (جمال‌زهی و کلکی، ۱۴۰۰). معلمانی که از خلاقیت بهره می‌گیرند در مورد شرایط آموزشی و

بین همبستگی بالایی وجود نداشت بنابراین پیش فرض عدم وجود هم خطی چندگانه رعایت شده است. در ادامه تحقیق با استفاده از معادلات ساختاری به بررسی اثر مستقیم و غیر مستقیم خلاقیت معلمان با میانجی‌گری محیط خانواده بر علاقه دانش‌آموزان به تداوم آموزش مجازی پرداخته می‌شود (نمودار ۱ و ۲).

نمودار ۲. آزمون مدل تحقیق (در حالت استاندارد). خلاقیت معلمان

(TC)، علاقه دانش‌آموزان به تداوم آموزش مجازی (SICVE) و محیط خانواده (FC)

نمودار ۳. آزمون مدل تحقیق (در حالت T-Value). خلاقیت معلمان

(TC)، علاقه دانش‌آموزان به تداوم آموزش مجازی (SICVE) و محیط خانواده (FC)

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل تحقیق

نام شاخص	مقدار	بازه قابل قبول	نتیجه
درجه آزادی	۲۷۷۱	-	-
کای دو	۶۴۸۹/۹۰	-	-
نسبت نسی اسکور بر درجه آزادی ^۱	۲/۱۳۴	کمتر از ۳	قابل قبول
شاخص ریشه میانگین مربعات خطا ^۲	۰/۰۷۵	خوب: کمتر از ۰/۰۸ متوسط: ۰/۰۸ تا ۰/۱	خوب
شاخص برازش تطبیقی ^۳	۰/۹۲	بیشتر از ۰/۹۰	قابل قبول
شاخص نیکویی برازش ^۴	۰/۹۱	بیشتر از ۰/۹۰	قابل قبول
شاخص نیکویی برازش اصلاح شده ^۵	۰/۸۵	بیشتر از ۰/۸۰	قابل قبول

جدول ۴. اثرات مستقیم متغیرهای پژوهشی

متغیرها	ضریب مسیر	مقدار تی	خطای استاندارد	معنی‌داری
← خلاقیت معلمان	۰/۶۲	۱۱/۱۳	۰/۰۵۵	معنی‌دار
← خلاقیت معلمان	۰/۳۰	۶/۸۵	۰/۰۷۸	معنی‌دار
← محیط خانواده	۰/۳۰	۵/۹۳	۰/۰۸۸	معنی‌دار

¹ Variance accounted for

می‌شود فرزندان این خانواده‌ها توانایی انطباق و سازگاری مؤثرتری با محیط داشته باشند (رامینه، ۱۳۹۲). محیط‌های خانوادگی با توافق بالا به باورهای فرزندان گوش می‌دهند و معتقدند خود به‌عنوان والدین باید تصمیم‌هایی برای افراد خانواده بگیرند، و این تنش و فشار را با گوش دادن به فرزندان خود و همچنین گذراندن وقت و انرژی برای توضیح ارزش، اعتقاد و تصمیم‌ها حل می‌کنند. البته والدین امیدوارند که فرزندان، علت این تصمیم‌گیری را بفهمند و تصمیم‌ها و ارزش‌ها ی خود را بر آن منطبق کنند (زارع، ۱۳۹۶). در کنار نیروهای مدرسه، به‌ویژه معلمان هر کلاس، خانواده به‌عنوان کمک‌کننده می‌تواند تسهیل‌کننده موقعیت تحصیلی فرزندان و بستر ساز تحقق فرایند آموزش مجازی در خانه باشد. تشویق دانش‌آموزان، به‌خصوص دانش‌آموزان دوره ابتدایی، به یادگیری مطالب به روش مجازی، راضی کردن آنان برای حضور فعال و دقت کافی به کلاس درس مجازی، که از وظایف اعضای خانواده است. والدینی که فرزندان خود را در استفاده از شبکه‌های مجازی یاری می‌کنند، زمینه استفاده درست از این شبکه‌ها را برای آن‌ها فراهم می‌کنند و موجب افزایش کارکرد تحصیلی مانند نحوه صحیح یادگیری، جست‌وجوی بهینه مجازی، دسترسی بهتر به اینترنت و همچنین موجب کاهش خطرات نامطلوب از شبکه مجازی می‌شوند. درواقع، حضور صحیح و موثر از سوی والدین باعث افزایش عملکرد تحصیلی آنان می‌شود. بنابراین، به‌نظر می‌رسد که محیط خانواده می‌تواند در علاقه دانش‌آموزان به تداوم یادگیری مجازی موثر باشد.

سومین یافته پژوهش نشان داد که محیط خانواده در رابطه با خلاقیت معلمان و علاقه دانش‌آموزان به تداوم یادگیری مجازی نقش میانجی دارد و ۱۶ درصد از تأثیر خلاقیت معلمان بر علاقه دانش‌آموزان به تداوم آموزش مجازی از طریق محیط خانواده می‌تواند تبیین گردد. پژوهش مشابهی برای بررسی همسویی یافت نشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت والدین و مدرسه زمانی می‌تواند رسالت آموزشی و پرورشی خود را به طور مطلوب انجام دهد که همه یک شناخت تربیتی کافی داشته باشند. نظام اجتماعی و حیات سیاسی جامعه بشری به همکاری و مشارکت اعضای آن بستگی دارد. این نظام بدون مشارکت موثر والدین در ابعاد فرهنگی، علمی، اقتصادی و عاطفی نمی‌تواند روند تعلیم و تربیت را به‌خوبی عملی کند. فعالیت آموزشی بدون جلب توجه و همکاری والدین دانش‌آموزان نتایج مناسبی نخواهد داشت. زیرا تأثیرپذیری دانش‌آموزان از والدین بیشتر از سایر عوامل است. از این رو باید هرچه بیشتر افکار و نظرات اولیاء و مربیان در جهت شناخت بهتر به هم نزدیک باشد و مساله مشارکت والدین و مدارس بسیار اساسی است. در آموزش مجازی دانش‌آموز باید تحت مدیریت و نظارت والدین و با حمایت معلمان به تحصیل بپردازد. درواقع، در آموزش مجازی جابه‌جایی نقش‌ها باعث می‌شود که روابط بین خانه و مدرسه نیز دچار تغییرات اساسی شود. پیش‌ازاین فراهم کردن امکانات و شرایط یادگیری برعهده مدرسه بود، نظم و انضباط توسط مدرسه برقرار می‌شد، اما در آموزش مجازی این پدر و مادرها هستند که باید بخشی از وظایف مدرسه را انجام دهند. حتی اگر معلم بخواهد برای پیشبرد بهتر آموزش از روش و راهکارها جدید و خلاقانه استفاده کند؛ در این میان نقش خانواده و والدین در پیشبرد این مهم بسیار حیاتی و پررنگ خواهد بود. ازسویی، عدم آگاهی و شناخت بعضی از والدین از روند پیشرفت خلاقیت در کودکان و مطالعه نکردن آن‌ها در این زمینه، موجب می‌شود آن‌ها هیچ‌گاه نتوانند برای پرورش و شکوفایی خلاقیت کودک خود برنامه‌ریزی و اقدام مناسبی نمایند و به‌این‌ترتیب ناخواسته باعث می‌شوند توانایی‌های خلاق کودک آن‌ها از بین رود و حتی نتوانند روش‌های خلاقانه‌ای

تدریس واکنش مناسب‌تری دارند و راحت‌تر آن‌ها را مطرح و مشکلات را راحت‌تر کنترل می‌کنند. درواقع، معلمانی که از خلاقیت در امر تدریس بهره می‌گیرند، فضا را برای بررسی راه‌های مختلف برای یک موضوع در کلاس درس آزاد گذاشته و همین مسئله می‌تواند در بهبود یادگیری در دانش‌آموزان کمک‌کننده باشد (پولادی‌باغبادرانی، ۱۳۹۵). استفاده از روش‌های خلاقانه مثل بارش فکری و امثال آن می‌تواند به‌گونه‌ای اجرا شود که از دانسته‌های دانش‌آموزان استفاده و معلومات لازم ارائه‌شده و خودشان پاسخ سؤالات را کشف نمایند (ضرایبان و پیری، ۱۳۹۹). معلم خلاق به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا در فعالیت یادگیری موفق باشند و این خلاقیت به معلمان یاری می‌کند تا با اطمینان و اعتمادبه‌نفس از بیشترین توان در ساده کردن یادگیری و تأثیرپذیری بهره گیرند، درنتیجه همین فرآیند می‌تواند زمینه‌ساز رشد و توسعه یادگیری دانش‌آموزان باشد (ویدیاواتی و عثمان، ۲۰۱۹). آموزش مجازی، فضایی جدید همراه با دستیابی به منابع زیاد برای دانش‌آموزان مهیا می‌کند که در این محیط دانش‌آموزان می‌توانند باتوجه به نیازها و علایق خود در آن جست‌وجو کنند. همچنین، در فضای مجازی، استاد و معلم (یاددهنده) باید به‌صورتی عمل کنند که علاقه و اشتیاق دانش‌آموز (یادگیرنده) را به مطلب بیان‌شده، افزایش دهند. معلمان خلاق، کلاس را به‌طور شایسته و مؤثر کنترل می‌کنند و رفتار خودشکوفایی را از خود بروز می‌دهند و به دانش‌آموزان در تداوم به یادگیری در فضای مجازی یاری می‌رسانند. یادگیری موثر نیازمند محیط پویا است و خلاقیت معلم مستلزم به‌وجود آمدن این فضای پویا می‌باشد. لذا، به‌نظر می‌رسد خلاقیت معلم به‌شدت می‌تواند در علاقه دانش‌آموزان به تداوم یادگیری از طریق فضای مجازی موثر باشد.

یافته دیگر پژوهش نشان داد که محیط خانواده بر علاقه دانش‌آموزان به تداوم یادگیری مجازی تأثیر مستقیم دارد و میزان این تأثیر نیز برابر با ۰/۳۰ است. این یافته با نتایج پژوهش کریمی‌فرد (۱۴۰۰)، آردیانو (۲۰۲۱)، عثمان (۲۰۲۱)، نورحیاتی و همکاران (۲۰۲۱) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت والدین و بخصوص مادران که زمان و فرصت بیشتری را در کنار فرزندان می‌گذرانند، تمامی تلاش خود را بر آموزش مفاهیم و روش‌های جدید به‌منظور تغییر در رفتار و زندگی فرزندان خویش به‌کار می‌گیرند. برای رسیدن به این هدف باید ایده‌ها و روش‌های جدید به‌بچه‌ها ارائه شود تا آنان با یادگیری توصیه‌ها و به‌کارگیری آن‌ها به تغییرات رفتاری مثبت دست یابند. اصولاً یادگیری تغییرات نسبتاً ثابت در رفتار است که به شکل پاسخ‌های تقویت‌شده از تجربه و تمرین حاصل می‌آید. یادگیری سبب می‌شود که فرزندان بتوانند با محیط خود سازگاری یابند (زاهدی، ۱۳۹۹). در فضای نسبتاً آزاد خانواده، نه‌تنها فرزندان در معرض موضوعات چالش‌انگیز قرار می‌گیرند، بلکه ترغیب به کشف عقیده‌های جدید و تصمیم‌گیری بدون ترس می‌شوند. در این شرایط، فرزندان احساس می‌کنند موردپذیرش خانواده هستند و در رویارویی با مسائل گوناگون نظر آن‌ها به‌عنوان یکی از ارکان تصمیم‌گیری در خانواده اهمیت دارد. آن‌ها از مواجهه با مسائل چالش‌انگیز نمی‌ترسند و قدرت سازگاری، انطباق، تاب‌آوری و عملکرد مؤثری خواهند داشت؛ وجود این شرایط احساس توانایی مهار عوامل درونی و بیرونی را در نوجوان ایجاد می‌کند و این احساس موجب افزایش سازگاری تحصیلی در آنان می‌گردد (پولادی‌باغبادرانی، ۱۳۹۵). مشخصه اصلی خانواده‌های با محیط گرم و پذیرا، داشتن ارتباط گرم و پاسخگو بودن است. در چنین خانواده‌هایی افراد اندیشه و احساساتشان را با دیگر اعضای خانواده در میان می‌گذارند، به ارتباط و بحث متقابل می‌پردازند و والدین پذیرا و جوابگوی فرزندان خود هستند که همین دریافت پشتیبانی و حمایت از فرزندان سبب

زاهدی خطیر، رقیه. (۱۳۹۹). پیشگیری از گرایش و اعتیاد به مواد مخدر متأثر از محیط گرم خانواده. ششمین کنفرانس ملی علوم انسانی و مطالعات مدیریت.

صیف، محمدحسن؛ و حیدری، فرشته. (۱۳۹۹). بررسی آموزش مجازی در فرایند یاددهی - یادگیری. نخستین کنفرانس ملی علوم شناخت و تعلیم و تربیت، شیراز.

ضرابیان، فروزان؛ و پیری، شهین. (۱۳۹۹). رابطه آموزش مجازی و خلاقیت دانش آموزان پیش دبستانی ارومیه. هشتمین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روانشناسی، آسیب های اجتماعی و فرهنگی ایران، تهران.

طاهری، مجید؛ عباسی، محمود؛ محمدی، مهتری؛ محمدیگی، ابوالفضل؛ جوکار، ابوالفضل؛ مختاری، محسن؛ و الماسی، امیر. (۱۳۹۶). مقایسه دو رویکرد سخنرانی و یادگیری الکترونیکی بر یادگیری شناختی براساس نظریه بلوم. مجله علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، ۲۴(۶)، ۹۵-۱۰۲.

عابدینیان، فخرالسادات؛ احمدی پور، مهدی؛ و سعیدی، حسن. (۱۳۹۹). علاقه مند کردن دانش آموزان به آموزش مجازی ریاضی با نرم افزارهای چندرسانه‌ای Multimedia و MovieMaker با شیوع بیماری کرونا. پنجمین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در آموزش و پژوهش، محمودآباد.

قربان پور، امیر. (۱۴۰۰). بررسی تجربه زیسته دانشجویان از آموزش مجازی در دوران همه گیری کووید ۱۹. رویش روانشناسی، ۸(۶۵)، ۳۳-۴۵.

کریمی فرد، صدیقه. (۱۴۰۰). بررسی نقش والدین در آموزش مجازی در دوران کرونا با تکیه بر راهبردهای یادگیری خودتنظیمی. کنفرانس بین المللی روانشناسی، علوم تربیتی و سبک زندگی، ۸، ۱-۱۰.

نیکوییها، زهرا؛ صدقی، ذبیح الله؛ و بابایی، محبوبه. (۱۳۹۴). بررسی جامعه شناختی رابطه بین محرومیت نسبی و هویت رسانه‌ای جوانان عضو شبکه‌های اجتماعی مجازی (مورد مطالعه: اعضای فیسبوک، در سال ۱۳۹۳). کنفرانس بین المللی پژوهش در علوم رفتاری و اجتماعی.

Abumandour, E. S. T. (2020). Public libraries' role in supporting e-learning and spreading lifelong education: a case study. *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning*.

Adenekan (Nick) Dedeke (2016). Travel web-site design: Information task-fit, service quality and purchase intention. *Tourism Management*.54 (3):541-554.

Ardiyanto, J. (2021). Effect of Education Costs, Carrer Motivation, Family Environment on Students Interest: A Case Study of Radiological Engineering Diploma Students in Indonesia. *Nveo-Natural Volatiles & Essential Oils Journal* NVEO, 2249-2259.

Ida, F. M., & Maksum, H. (2021). Contribution of Learning Style, Learning Creativity and Exploratory Interest to Students' Simulation and Digital Communication Learning Outcomes during the Covid-19 Pandemic. *Journal of Education Technology*, 4(4), 404-414.

Majanja, M. K. (2020). The status of electronic teaching within South African LIS Education. *Library Management*, 41(6/7), 317-337.

Mazlan, A. F., Mohamad, M., Reesha, A., Kassim, R., Othman, Z., & Kummin, S. (2021). Challenges and strategies to enhance online remote teaching and learning by tertiary institution educators: A literature review. *Creative Education*, 12(4), 718-726.

Mehta, D., & Wang, X. (2020). *COVID-19 and digital library services- a case study of a university library*. Digital library perspectives.

Nayak, S. R., Kant, N., & Anjali, K. (2020). Strategy of using ICT in ODL to disseminate higher education in tribal communities: a case of MP, India. *Asian Association of Open Universities Journal*.

که معلم در تدریس برای بهتر شدن یادگیری دانش آموزان انجام می‌دهد را درک و در به کارگیری آن‌ها در فرزندان خود درست و مفید عمل کنند. بنابراین با عملکرد درست والدین و خانواده‌ها، معلم می‌تواند با به کارگیری خلاقیت، علاقه دانش آموزان را به تداوم یادگیری در فضای مجازی افزایش دهد و همین امر به کیفیت آموزش مجازی به شدت خواهد افزود.

به طور کلی، با توجه به نتایج این پژوهش می‌توان گرفت که علاقه دانش آموزان به تداوم آموزش مجازی تا حد زیادی توسط خلاقیت معلمان و محیط زندگی و خانوادگی او تعیین می‌شود. تجربه رابطه اطمینان بخش محیط خانواده به فرزند احساس قابلیت می‌بخشد و او را ترغیب می‌کند تا به طرف اهداف مورد نظرش برود. از طرفی، نحوه مدیریت رفتارهای دانش آموزان توسط معلم و ارائه روش‌های مبتکرانه و خلاقانه او در امر تدریس، یادگیری دانش آموزان را تحت تاثیر قرار می‌دهد. در جهت اجرای هر پژوهشی محدودیت‌های وجود دارد، نخست، پژوهش حاضر صرفاً در محیط مدرسه و بر روی دانش آموزان و معلمان مدارس متوسط اول شهرستان چالوس انجام شد، لذا در تعمیم نتایج به محیط‌های دیگر و دانش آموزان سایر شهرها باید احتیاط نمود. همچنین، از ابزار خود گزارش دهی استفاده شد که پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده از مشاهده، مصاحبه و سایر روش‌ها در کنار پرسشنامه استفاده شود. باتوجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود که مقامات آموزشی و معلمان از تجربه به دست آمده به‌ویژه در دوران کرونا و نقاط ضعف و قوت در برگزاری کلاس‌های آنلاین موثر و موفق در سال تحصیلی جدید بهره‌مند شوند و با آموزش معلمان و دانش آموزان، تعامل در سیستم آموزش مجازی را به طور مناسب آموزش داد. همچنین، پیشنهاد می‌شود جهت توسعه آموزش مجازی در دوره‌های مختلف آموزش، بررسی‌هایی در ارتباط با پیاده‌سازی و فرهنگ‌سازی آن در آموزش و پرورش ایران انجام گیرد و آموزش مجازی در ایران با الگوهای علمی آموزش مجازی در دنیا مقایسه شود تا در بهبود کیفیت آموزش مجازی کشور موثر باشد.

مراجع

پولادی باغبادانی، فریبا. (۱۳۹۵). نقش خلاقیت و آموزش الکترونیکی در یادگیری. کنفرانس ملی دانش و فناوری روانشناسی، علوم تربیتی و جامع روانشناسی ایران، تهران.

ثابت‌قدمین، فرزانه. (۱۳۹۹). بررسی ارتباط محتوای الکترونیکی در خلاقیت دانش آموزان. پنجمین کنفرانس بین المللی نوآوری و تحقیق در علوم تربیتی، مدیریت و روانشناسی، تهران.

ثناپی، باقر، و همکاران. (۱۳۸۷). مقیاس های سنجش خانواده و ازدواج. انتشارات بعثت.

جمال‌زهی، عبدالمجید؛ و کلکی، راشد. (۱۴۰۰). نقش آموزش آنلاین در انگیزه پیشرفت تحصیلی (مقاله مروری). هشتمین همایش ملی مطالعات و تحقیقات نوین در حوزه علوم انسانی، مدیریت و کارافرینی ایران، تهران.

چم‌آسمانی، معصومه؛ و احتشام، زهرا. (۱۴۰۰). تدوین الگوی مفهومی عوامل موثر بر کیفیت آموزش مجازی دانشگاه و ارزیابی کیفیت در دوران همه‌گیری کرونا. دانشنامه تحول دیجیتال، ۲(۱)، ۷۱-۸۹.

رامینه، مریم. (۱۳۹۲). نقش الگوهای ارتباطی خانواده و تاب‌آوری در سازگاری تحصیلی دانش آموزان سال چهارم شهر یاسوج در سال تحصیلی ۹۲-۹۱. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان.

رندسیپ. (۱۹۷۹). ارزیابی میزان خلاقیت معلمان. ترجمه مقیمی (۱۳۸۰).

زارع، مینا. (۱۳۹۶). نقش الگوهای ارتباطی خانواده و هوش معنوی در پیش‌بینی دلزدگی زناشویی زوجین شهر مرودشت. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.

- Faculty Of Economics, Universitas Negeri Jakarta (December 30, 2021).
- Widyawati, A., & Usman, O. (2019). The Influence of Learning Media, Teaching Methods, E-Learning and Teacher's Creativity of Learning Interest. *E-Learning and Teacher's Creativity of Learning Interest* (December 27, 2019).
- Widyawati, A., & Usman, O. (2020). The Effect of Learning Media, Family Environment, and Teacher Creativity Toward Student Learning Interests. *Family Environment, and Teacher Creativity Toward Student Learning Interests* (July 9, 2020).
- Wongwuttawat, J., Buraphadeja, V., & Tantontrakul, T. (2020). A case study of blended e-learning in Thailand. *Interactive Technology and Smart Education*.
- Nurhayati, N., Angkarini, T., & Tanamal, N. A. (2021). Students' Perception of Teachers' Creativity in Implementing Home Learning at SMK Duta Mas. Scope: *Journal of English Language Teaching*, 5(2), 90-99.
- Nurhayati, S., Prajanti, S. D. W., & Rusdarti, R. (2021). The Effect of Family Environment And Future Orientation Through Learning Motivation Towards the Interest in Continuing to the College of State Senior High Schools Students in Pematang Regency. *Journal of Economic Education*, 10(1), 70-77.
- Roca, J. C., Chiu, C. M., & Martínez, F. J. (2006). Understanding e-learning continuance intention: An extension of the Technology Acceptance Model. *International Journal of human-computer studies*, 64(8), 683-696.
- Usman, O. (2021). *Influence Of Family Environment, Motivation And Learning Style On The Learning Outcomes Of Students Faculty Of Economics, Universitas Negeri Jakarta*. Motivation And Learning Style On The Learning Outcomes Of Students